

«Το μυστικό στα χαρακώματα... οδηγός των εφήβων στον αγώνα για την Ειρήνη»: WebQuest και Λογοτεχνία σε μια σύζευξη τυπικών και άτυπων μορφών γραμματισμού

Καλοφύρη Άρτεμις

Καθηγήτρια Φιλολόγος, 3^ο Γυμνάσιο Μοσχάτου

artemis506@gmail.com

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η διδακτική πρόταση έχει ως αφετηρία τον προβληματισμό για τον τρόπο με τον οποίο η μαθησιακή διαδικασία μπορεί να μετουσιωθεί σε κοινωνική πράξη «δραπετεύοντας» από τον ασφυκτικό χώρο της αίθουσας και διευκολύνοντας το άνοιγμα του σχολείου στην ευρύτερη κοινότητα. Πρόκειται για διαθεματική προσέγγιση του αποσπάσματος «Η Μυστική Παπαρούνα» από το έργο «Η Ζωή εν Τάφω» του Στρατή Μυριβήλη, που περιλαμβάνεται στο σχολικό εγχειρίδιο της Β' Λυκείου, σε μια διαδικασία σύζευξης τυπικών και άτυπων μορφών σχολικού γραμματισμού που επιχειρεί τη σύνδεση του προγράμματος σπουδών για τη λογοτεχνία με δημιουργικές εξωδιδακτικές δραστηριότητες στην ευρύτερη σχολική ζωή, αξιοποιώντας δημιουργικά τις ΤΠΕ. Το σενάριο έχει τη μορφή WebQuest (ιστοεξερεύνηση), που αποτελεί στοχοθετημένη δραστηριότητα κατευθυνόμενης διερεύνησης στο διαδίκτυο και οι μαθητές καλούνται να λύσουν προβλήματα, αξιοποιώντας ποικίλους σημειωτικούς πόρους στο πλαίσιο δημιουργικών δραστηριοτήτων που καλλιεργούν υψηλού επιπέδου δεξιότητες και γραμματισμούς και ιδιαίτερα τον κριτικό γραμματισμό. Το τελικό συνθετικό προϊόν των ομαδικών δραστηριοτήτων παρουσιάζεται σε ένα αντιπολεμικό μαθητικό φεστιβάλ, το οποίο συνδέει το σχολείο με την ευρύτερη κοινότητα και καθιστά τους μαθητές ενεργά υποκείμενα που παρεμβαίνουν δυναμικά στο περιβάλλον τους ως φορείς κοινωνικού μετασχηματισμού και της κριτικής ιδιότητας του πολίτη, καθώς η μαθησιακή διαδικασία μετατρέπεται σε κοινωνική πράξη-αγώνα για την ειρήνη.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: webquest, κριτικός, τυπικός, άτυπος γραμματισμός

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κεντρική ιδέα του διδακτικού σεναρίου αποτελεί η οργανική σύνδεση επιμέρους μορφών σχολικού γραμματισμού (τυπικού και άτυπου), με αφορμή το απόσπασμα «Η Μυστική Παπαρούνα» του Στρατή Μυριβήλη, το οποίο αποτελεί αφετηρία ενός ευρύτερου προβληματισμού για τον Α' Παγκόσμιο πόλεμο και αγκαλιάζει τη σύγχρονη πραγματικότητα και τον αγώνα των νέων για τη διαφύλαξη της ειρήνης. Το σενάριο αποτελεί διαθεματική πρόταση διδασκαλίας σε μορφή ιστοεξερεύνησης (webquest) με σκοπό την πραγματοποίηση σχολικής εκδήλωσης και τα παραγόμενα προϊόντα του-δραστηριότητες των μαθητών, που συμπυκνώνουν τη διαθεματική προσέγγιση επιμέρους γνωστικών περιοχών (Ματσαγγούρας, 2002), θα παρουσιαστούν με τη μορφή πολυμεσικών εφαρμογών από τους ίδιους τους δημιουργούς τους, σε μια

σχολική εκδήλωση-φεστιβάλ ενάντια στον πόλεμο, ενώ παράλληλα θα δημοσιευτούν στο ιστολόγιο της τάξης με τίτλο «Οι έφηβοι λένε όχι στον πόλεμο».

ΤΑΞΗ-ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: Κείμενα Ν. Λογοτεχνίας Β' Λυκείου, Ν. Γλώσσα, Ιστορία, Τέχνες

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 6 διδακτικές ώρες

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΜΑΘΗΤΩΝ

Οι μαθητές της Β' λυκείου κατέχουν βασικές δεξιότητες στη χρήση Η/Υ (πρόγραμμα επεξεργασίας κειμένου, πλοήγηση στο διαδίκτυο). Βασική προϋπόθεση εφαρμογής του σεναρίου αποτελεί η εξοικείωση μαθητών με προγράμματα παρουσίασης, δημιουργίας βίντεο και αφίσας.

ΣΤΟΧΟΙ

Επιδιώκεται οι μαθητές:

Ως προς το γνωστικό αντικείμενο

- να μεταγράψουν συμβατικά λογοτεχνικά κείμενα από έντυπη σε υπερκειμενική μορφή στο πλαίσιο μιας εικονικής συνεργασίας με την «πρώτη ύλη» παλαιότερων συγγραφέων, ανακαλύπτοντας στην πράξη την έννοια της υπερλογοτεχνίας (Ακριτίδου, 2010)
- να συγκρίνουν και να ερμηνεύσουν παράλληλα αποσπάσματα διαφορετικών συγγραφέων της ίδιας περιόδου και να αντιληφθούν την έννοια της διακειμενικότητας στη λογοτεχνία
- να συμπεράνουν τον τρόπο με τον οποίο η βιωμένη εμπειρία μετουσιώνεται σε λογοτεχνική δημιουργία
- να συγκρίνουν και να αξιολογήσουν κείμενα αναγνωστικής αντίδρασης, μέσα από τη διερεύνηση σχολίων αναγνωστών και να διαπιστώσουν τους λόγους για τους οποίους ένα λογοτεχνικό έργο αποκτά διαχρονική αξία
- να συγκρίνουν και να αντιπαραθέσουν μεταφορές ενός λογοτεχνικού έργου σε άλλα σημειωτικά μέσα-ταινίες, μέσα από διαδικασίες διαμεσικής ανάγνωσης (Αποστολίδου, 2010)
- να παρατηρήσουν και να ερμηνεύσουν τη «συνομιλία» της λογοτεχνίας με άλλες τέχνες (μουσική, εικαστικές τέχνες)
- να συγκρίνουν και να ερμηνεύσουν οπτικοακουστικά κείμενα και στη συνέχεια να τα μεταγράψουν σε γραπτό και προφορικό λόγο
- να εντάξουν το λογοτεχνικό κείμενο στο ιστορικό περικειμενικό περιβάλλον του
- να δημιουργήσουν ποικίλα κείμενα γραπτού, ηλεκτρονικού, προφορικού λόγου για ανάλογες επικοινωνιακές περιστάσεις (δημοσιογραφικά, ιστορικά, πληροφοριακά, φιλολογικά) ως αποτέλεσμα της διερευνητικής - βιωματικής εμπειρίας τους στη μαθησιακή διαδικασία
- να προσεγγίσουν με κριτικό τρόπο και να αποκωδικοποιήσουν τα κρυμμένα μηνύματα πίσω από μια εικόνα-αφίσα, ώστε να αναδείξουν την προπαγανδιστική τους πρόθεση
- να γνωρίσουν επιμέρους πτυχές του Α' Παγκοσμίου Πολέμου, όπως η πολεμική τεχνολογία, η τεχνική των χαρακωμάτων κ.λπ.
- να ανακαλύψουν τα βαθύτερα αίτια των πολεμικών συγκρούσεων
- να διαπιστώσουν τον ιστορικό χαρακτήρα της αξίας της ειρήνης και του ανθρωπισμού

Ως προς τις γνώσεις για τον κόσμο, τις στάσεις, τις αξίες και πεποιθήσεις

- να καλλιεργηθεί στους εφήβους η διάθεση να αγωνιστούν για την ειρήνη και για πανανθρώπινα ιδανικά, παρεμβαίνοντας δημιουργικά στο κοινωνικό τους περιβάλλον
- να καλλιεργήσουν αντιπολεμικό πνεύμα και να συνειδητοποιήσουν την αξία της ειρήνης στον κόσμο
- να μάθουν να «διαβάζουν» με πνεύμα κριτικής αμφισβήτησης τις σύγχρονες φιλοπολεμικές σειρήνες που καλλιεργούν το μιλιταρισμό και τις διαιρέσεις ανάμεσα στους λαούς
- να αποκτήσουν συνείδηση ευθύνης απέναντι στα κακώς κείμενα της εποχής τους και να βιώσουν την ανάγκη για έναν καλύτερο κόσμο ως προσωπικό ευγενικό χρέος

Ως προς τη μαθησιακή διαδικασία

- να καλλιεργήσουν δεξιότητες κριτικής σκέψης, μέσα από τη συγκριτική μελέτη κειμένων και την έρευνα των πηγών και να είναι σε θέση να αξιολογούν, να φιλτράρουν και να κρίνουν το διαδικτυακό πληροφοριακό υλικό
- να μπορούν να αξιολογούν, να οργανώνουν και να χτίζουν νέα γνώση, αξιοποιώντας προϋπάρχοντα γνωστικά εφόδια
- να εμπλακούν ενεργητικά στη μαθησιακή διαδικασία και να νιώσουν πως συμβάλλουν στη διαμόρφωσή της αναλαμβάνοντας ενεργητικούς ρόλους
- να εξοικειωθούν με την αντίληψη πως η μαθησιακή διαδικασία δεν αποτελεί «συμβάν κεκλεισμένων των θυρών», αλλά συνδέεται άρρηκτα με αυθεντικές δραστηριότητες τη σχολικής ζωής και με δημιουργικές παρεμβάσεις στο κοινωνικό γίγνεσθαι.
- να εξοικειωθούν με την ομαδοσυνεργατική μάθηση, να είναι σε θέση να παραγάγουν συλλογικό έργο και να το διαμοιράζονται με άλλους μαθητές και σχολεία σε περιβάλλοντα πρακτικής και μάθησης

Ως προς τη χρήση ΤΠΕ

- να αποκτήσουν δεξιότητες στο νέο γραμματισμό με τη χρήση ΤΠΕ στη διαδικασία της μάθησης (ανοιχτά ερευνητικά περιβάλλοντα internet, blog, πολυμεσικές εφαρμογές), με τη σύνταξη πολυτροπικών κειμένων και την ανάρτησή τους στο διαδίκτυο
- να ασκηθούν στη χρήση του επεξεργαστή κειμένου, στη συλλογή, οργάνωση και σύνθεση του πληροφοριακού υλικού
- να κατανοήσουν τις τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνίας ως μέσα νέων κοινωνικών πρακτικών στην υπηρεσία της μάθησης και της ενεργητικής παρέμβασης στα κοινωνικά δρώμενα

ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Το προτεινόμενο σενάριο υποστηρίζει τις βασικές αρχές των ΔΕΠΠΣ, καθώς ανταποκρίνεται στους σκοπούς της διδασκαλίας στο λύκειο για τη λογοτεχνία ως μάθημα που συνιστά ειδικής ποιότητας μορφωτικό αγαθό και αποσκοπεί όχι τόσο στην παροχή γνώσεων όσο στη διαμόρφωση στάσεων και συστήματος αξιών με την καλλιέργεια της ευαισθησίας, τον εμπλουτισμό της εμπειρίας και την ανάπτυξη της φαντασίας που παρέχει στο μαθητή το λογοτεχνικό κείμενο. Πιο συγκεκριμένα, στην ευαισθητοποίηση των μαθητών σε καίρια προβλήματα του ανθρώπου και της κοινωνικής ζωής, στην καλλιέργεια της φιλιαναγνωσίας και της έκφρασης των

δημιουργικών δυνατοτήτων. Προσεγγίζει τα ΑΠΣ ως προς τη χρήση των νέων τεχνολογιών, την ανάληψη πρωτοβουλιών για σχολικές δραστηριότητες, την ενθάρρυνση των μαθητών για παραγωγή πρωτότυπου λογοτεχνικού λόγου.

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Η δημιουργία του σεναρίου κινείται στη λογική της σύζευξης τυπικών και άτυπων μορφών σχολικού γραμματισμού, με στόχο τη σύνδεση της μαθησιακής διαδικασίας με τη ζωή του σχολείου αλλά και της τοπικής κοινωνίας, στην οποία οι μαθητές απευθύνονται ως ενεργοί πολίτες. Στη σύγχρονη βιβλιογραφία (Κουτσογιάννης, 2010), οι μορφές σχολικού γραμματισμού που παρέχει το ελληνικό σχολείο σήμερα, διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες: α. τις τυπικές που περιλαμβάνουν τα μαθήματα του σχολικού προγράμματος με τα αντίστοιχα προγράμματα σπουδών, βιβλία, οδηγίες και όσα συνεπάγεται η διδασκαλία ενός μαθήματος στην ελληνική δευτεροβάθμια εκπαίδευση β. τις ημιτυπικές που παρουσιάζουν ευελιξία σε σχέση με τις προηγούμενες και παρέχουν δυνατότητες εναλλακτικών διδακτικών προσεγγίσεων και δημιουργικής αξιοποίησης των ΤΠΕ, καθώς περιλαμβάνουν καινοτόμους θεσμούς και προγράμματα, όπως η «ευέλικτη ζώνη», η διαθεματικότητα, η περιβαλλοντική εκπαίδευση, η αγωγή υγείας και γ. τις άτυπες μορφές σχολικού γραμματισμού, κατηγορία που σχετίζεται με την ευρύτερη σχολική ζωή και περιλαμβάνει πρακτικές, όπως σχολικές γιορτές και εκδρομές, μαθητικές κοινότητες, έκδοση εφημερίδας/περιοδικού, καλλιτεχνικές εκδηλώσεις κ.ά., πεδία στα οποία μπορεί να ενσωματωθεί η καλλιέργεια πολλών από τους γραμματισμούς που απαιτεί η εποχή μας και όπου οι ΤΠΕ μπορούν να αξιοποιηθούν γόνιμα και δημιουργικά. Το ζητούμενο σήμερα είναι μια δημιουργική αντιμετώπιση του σχολικού χρόνου, χώρου και των περιεχομένων διδασκαλίας, στα πλαίσια μιας ολικής προσέγγισης των διδακτικών πρακτικών στις οποίες εμπλέκεται ένας φιλόλογος, ο οποίος καλείται να αξιοποιήσει όλο σχεδόν το εύρος της φιλολογικής ζώνης, με στόχο την ανάπτυξη και καλλιέργεια πολλών από τις δεξιότητες που απαιτεί η εποχή μας, οι οποίες συνδέονται με την παραγωγή, κριτική επεξεργασία και κατανόηση ποικίλων κειμενικών ειδών και κειμένων, γραπτών, προφορικών, πολυτροπικών, υπερκειμένων. Η εκπαιδευτική πρόταση του κριτικού νέου γραμματισμού δεν περιορίζεται απλά στην καλλιέργεια γνωστικών και κοινωνικών δεξιοτήτων υψηλού επιπέδου με τη λειτουργική αξιοποίηση των νέων μέσων (λειτουργικός ψηφιακός γραμματισμός/λειτουργικός νέος γραμματισμός), αλλά προσθέτει την κριτική διάσταση στο νέο γραμματισμό που θέτει στο επίκεντρό της τους μαθητές ως ενεργά υποκείμενα που καλούνται να «διαβάσουν» κριτικά το οικονομικό, κοινωνικό και πολιτισμικό γίγνεσθαι και να παρέμβουν δυναμικά στη σύγχρονη πραγματικότητα με σκοπό το μετασχηματισμό της. Σε μια τέτοια διαδικασία ο εκπαιδευτικός καλείται να λειτουργήσει ως συνδετικός κρίκος ανάμεσα στο σχολείο και την κοινωνία, προσφέροντας στους μαθητές την ευκαιρία να γίνουν μέτοχοι κοινοτήτων μάθησης μέσα και έξω από την τάξη.

Το σενάριο αποτελεί μια συνειδητή απόπειρα να συνδεθεί το μάθημα της Λογοτεχνίας με όλο σχεδόν το εύρος της φιλολογικής ζώνης (Κουτσογιάννης, 2010) και όχι μόνο (Ν. Γλώσσα, Λογοτεχνία, Ιστορία, Εικαστικά) και ταυτόχρονα να αγκαλιάσει με δυναμικό τρόπο τη σχολική ζωή, σε μια «έξοδο» από την κλειστή αίθουσα-εργαστήριο, αφού τα προϊόντα των μαθητικών δραστηριοτήτων θα αποτελέσουν το υλικό του προγράμματος μιας μαθητικής εκδήλωσης με θέμα τον αγώνα για την προάσπιση της ειρήνης, αξιοποιώντας δημιουργικά τις δυνατότητες

του WebQuest (ιστοεξερεύνηση). Το WebQuest αποτελεί δραστηριότητα κατευθυνόμενης διερεύνησης (Ματσαγγούρας, 2001) που εστιάζει περισσότερο στη χρήση της πληροφορίας, παρά στην απλή αναζήτησή της, καθώς οι περισσότερες πληροφορίες που θα αξιοποιηθούν προέρχονται από στοχευμένη και κατευθυνόμενη αναζήτηση, κατά την οποία οι μαθητές καλούνται να λύσουν ένα πρόβλημα αξιοποιώντας το διαδίκτυο ως βασική πηγή πληροφοριών. Ο εκπαιδευτικός θέτει το σκοπό και τα προσδοκώμενα αποτελέσματα της δραστηριότητας, προτείνει τις πηγές αναζήτησης υλικού, ορίζει τα ερωτήματα που θα οριοθετήσουν και θα κατευθύνουν τη διερεύνηση προς τα προσδοκώμενα αποτελέσματα, αποφεύγοντας έτσι τη σπατάλη χρόνου και τον αποπροσανατολισμό των μαθητών, οι οποίοι εργάζονται σε ομάδες. Κάθε ομάδα αναλαμβάνει ένα ρόλο με συγκεκριμένη αποστολή, την αναζήτηση υλικού για ένα τμήμα της συνολικής εργασίας, η οποία τελικά δημιουργείται με τη σύνθεση και τη συνεργασία όλων των μαθητών. Συγκεκριμένα, η διαδικασία περιλαμβάνει πέντε πεδία: α. την εισαγωγή, κατά την οποία παρουσιάζεται με ελκυστικό τρόπο στους μαθητές η κεντρική ιδέα, β. την εργασία-αποστολή, κατά την οποία περιγράφονται οι ρόλοι και οι εργασίες των ομάδων, γ. τη διαδικασία, που περιγράφει τον τρόπο εργασίας και περιλαμβάνει τις προτεινόμενες πηγές, τα βήματα και τα εργαλεία για την οργάνωση της πληροφορίας δ. την αξιολόγηση, που περιγράφει τον τρόπο αξιολόγησης της εργασίας των μαθητών και ε. το συμπέρασμα, όπου συγκεντρώνονται τα αποτελέσματα και γίνονται προτάσεις. Η διδακτική και παιδαγωγική αξία του WebQuest έγκειται στις δυνατότητες που παρέχει για οικοδόμηση της γνώσης από τους μαθητές με τη διακριτική υποστήριξη του εκπαιδευτικού, μέσα από τη δημιουργία αυθεντικών δραστηριοτήτων και τη διερεύνηση ανοιχτών ερωτημάτων που επιτρέπουν την ανάπτυξη της αναλυτικής-συνθετικής σκέψης και την καλλιέργεια του αναστοχασμού και της κριτικής ικανότητας, σε συνθήκες συνεργασίας και κοινωνικής διαπραγμάτευσης της γνώσης.

Πιο συγκεκριμένα, η διδακτική πρόταση εμπνέεται από τις κοινωνικοπολιτισμικές θεωρίες μάθησης (Vygotsky, 1993, 1997, 2003) αξιοποιώντας τις αρχές της ομαδοσυνεργατικής μεθόδου, από τη θεωρία της ανακαλυπτικής μάθησης του Bruner, αφού οι μαθητές θα οδηγηθούν σταδιακά στην ανακάλυψη της νέας γνώσης μέσα από διαδικασίες αλληλεπίδρασης και τη θεωρία της εποικοδομητικής μάθησης του Piaget, καθώς οι μαθητές θα αξιοποιήσουν εμπειρίες και βιώματα που έχουν ήδη κατακτήσει για να οικοδομήσουν νέα γνωστικά επίπεδα (Κολιάδης, 1997). Συμμετέχουν ενεργητικά στη μαθησιακή διαδικασία κατά το σχεδιασμό αυθεντικών ρόλων τους οποίους στη συνέχεια υιοθετούν: καλλιτέχνες, πολεμικοί ανταποκριτές, ιστορικοί ερευνητές, φιλόλογοι-φιλιαναγνώστες, ακτιβιστές για την ειρήνη. Ταυτόχρονα καλούνται να διερευνήσουν, να χειριστούν δημιουργικά, να οργανώσουν, να αξιολογήσουν και να συνθέσουν αποτελεσματικά χρήσιμες πληροφορίες για μάθηση και έρευνα από το διαδίκτυο (Λαφατζή, 2005). Η προσπάθειά τους είναι κοινωνικά πλαισιωμένη, καθώς με την παραγωγή ποικίλων κειμενικών μορφών (πολυτροπικά, συμβατικά κείμενα) και την καλλιέργεια υψηλών δεξιοτήτων επικοινωνίας με την αξιοποίηση των ΤΠΕ, αποσκοπεί στην πραγματοποίηση αυθεντικής σχολικής αντιπολεμικής εκδήλωσης (κριτικός νέος και κοινωνικοπολιτισμικός γραμματισμός).

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού κατά την υλοποίηση του σεναρίου είναι διακριτικά συντονιστικός και ιδιαίτερος εμπνευστικός. Ο εκπαιδευτικός δημιουργεί το απαραίτητο ψυχοπαιδαγωγικό κλίμα που θα δώσει ώθηση και θα παρέχει κίνητρα για συνεργασία και ανάληψη πρωτοβουλιών. Με τη στάση του λειτουργεί ως συνδεδεμένος κρίκος των

ομάδων δημιουργώντας κλίμα ασφάλειας και εμπιστοσύνης, παροτρύνοντας τους μαθητές να τολμήσουν με την καθοδήγησή του, να αναλάβουν πρωτοβουλίες σε κλίμα αμοιβαίας συνεργασίας. Ο εκπαιδευτικός θα διαπραγματευτεί με τους μαθητές τους ρόλους που θα αναλάβουν, καθιστώντας τους συνεργούς στην εκπαιδευτική διαδικασία. Έτσι, εκπαιδευτικός και μαθητές δεσμεύονται αμοιβαία, σε ένα είδος άτυπου συμβολαίου υπευθυνότητας και δημιουργικότητας. Οι ομάδες δεσμεύονται σε 5 αντίστοιχους ρόλους: καλλιτέχνες, πολεμικοί ανταποκριτές, ιστορικοί ερευνητές, φιλόλογοι-φιλιαναγνώστες, ακτιβιστές για την ειρήνη, στα πλαίσια των οποίων θα διερευνήσουν ποικιλία ψηφιακού υλικού, θα αξιολογήσουν, θα συλλέξουν, θα οργανώσουν και θα ανασυνθέσουν, παράγοντας προσωπικά πολυτροπικά κείμενα, τα οποία στη συνέχεια θα παρουσιάσουν στην εκδήλωση και θα δημοσιεύσουν στο ιστολόγιό τους.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

Η διδακτική διαδικασία προβλέπεται να ολοκληρωθεί σε 3 φάσεις, συνολικής χρονικής διάρκειας 6 διδακτικών ωρών. Η Α' φάση που αντιστοιχεί σε 1 διδακτική ώρα είναι κοινή για όλες τις ομάδες και είναι φάση προετοιμασίας. Η Β' φάση περιλαμβάνει 2 δίωρα και η Γ' φάση 1 ώρα κοινή για όλους στην ολομέλεια, με σκοπό την αξιολόγηση της διαδικασίας και τον περαιτέρω συντονισμό για την πραγματοποίηση του φεστιβάλ. Μετά το πέρας της προβλεπόμενης στο παρόν σενάριο διαδικασίας, οι μαθητές θα χρειαστεί να οργανώσουν και να προετοιμάσουν τη σχολική εορτή, να πραγματοποιήσουν κάποιες πρόβες, να στήσουν τα σκηνικά κ.ά., φάσεις απαραίτητες για την προετοιμασία της εκδήλωσης, που θα υλοποιούνται υποχρεωτικά στα περιθώρια του σχολικού προγράμματος.

Το σενάριο υλοποιείται στο εργαστήριο πληροφορικής με 12 υπολογιστές. Οι μαθητές χωρίζονται σε 5 ανομοιογενείς ομάδες των 5 ατόμων με εξαίρεση την ομάδα των φιλόλογων-φιλιαναγνώστων-συγγραφέων και την ομάδα των ακτιβιστών για την ειρήνη, που αποτελούνται από 7 μέλη (σύνολο 27 μαθητές). Σε κάθε ομάδα αντιστοιχεί ένας συγκεκριμένος ρόλος. Η πρόταση διδασκαλίας προϋποθέτει εξοικείωση με το πρόγραμμα παρουσίασης και επεξεργαστή κειμένου, το λογισμικό παρουσίασης (power point), το διαδίκτυο και τις πολυμεσικές εφαρμογές (επεξεργασία ήχου, εικόνας βίντεο, δημιουργία αφίσας).

Α' ΦΑΣΗ (1η ώρα)

Η 1η ώρα στο εργαστήριο λειτουργεί ως αφετηρία-κοινή βάση για όλες τις ομάδες. Ο εκπαιδευτικός θα παρουσιάσει στους μαθητές το κείμενο, διαβάζοντάς το ερμηνευτικά. Κατά τη διάρκεια της ανάγνωσης προβάλλεται στην οθόνη παρουσίαση (power point) με αυθεντικές φωτογραφίες των χαρακωμάτων που θα αισθητοποιήσουν το χώρο και το χρόνο του αποσπάσματος. Στη συνέχεια οι μαθητές θα εκφράσουν ελεύθερα τις πρώτες σκέψεις τους για το κείμενο και με καθοδηγητικές ερωτήσεις θα επιχειρήσουν μια σύντομη ερμηνεία του (εκφραστικά μέσα, αφηγητής, μηνύματα). Ακολουθεί συζήτηση για τους ρόλους που θα αναλάβουν οι μαθητές και διατυπώνεται με σαφήνεια το συμβόλαιο με τους σκοπούς και τους όρους της διαδικασίας.

Οι μαθητές χωρίζονται σε 5 ανομοιογενείς ομάδες με 5 μέλη, πλην της ομάδας των φιλόλογων-αναγνώστων και της ομάδας των ακτιβιστών για την ειρήνη που έχουν 6 μέλη. Κάθε ομάδα αναλαμβάνει έναν ρόλο: η 1η των πολεμικών

ανταποκριτών, η 2η των ιστορικών-ερευνητών, η 3η των καλλιτεχνών ενάντια στον πόλεμο, η 4η των φιλολόγων-φιλιαναγνωστών και η 5η των ακτιβιστών για την ειρήνη.

Β' ΦΑΣΗ (παρουσιάζεται η διαδικασία ανά ομάδα)

1η ομάδα: Πολεμικοί ανταποκριτές

1ο δώρο: η 1η ομάδα επισκέπτεται ιστοσελίδες με συλλογές φωτογραφιών από τον Α' παγκόσμιο πόλεμο και κρατά σημειώσεις σε έγγραφο word για τις συνθήκες ζωής στα πολεμικά μέτωπα, δίνοντας ιδιαίτερη βαρύτητα στη ζωή στα χαρακώματα: [World War I](#), [A World War I Photo Essay](#), [First World War](#)

Κατόπιν, επισκέπτεται την ιστοσελίδα [ΕΥΠΛΟΙΑ](#), όπου θα συναντήσει αποσπάσματα από αντιπολεμικά έργα της ευρωπαϊκής λογοτεχνίας που αναφέρονται στον Α' παγκόσμιο πόλεμο και θα τα μελετήσει συγκριτικά με το απόσπασμα *Μυστική Παπαρούνα*, για να συμπεράνει και να καταγράψει τις συνθήκες που επικρατούν στα χαρακώματα, με έμφαση στην ψυχολογική κατάσταση των στρατιωτών. Ακολουθεί περιήγηση την ιστοσελίδα του BBC και στα μενού: [BBC - History - World Wars: Life in The Trenches Virtual Tour](#) (εικονική περιήγηση στα χαρακώματα), τη σελίδα [Dug-out Entrance Virtual Tour](#) (η είσοδος του χαρακώματος), [Dug-Out Interior](#) (εσωτερικό του χαρακώματος) και [Front Line Trench Virtual](#) (στην πρώτη γραμμή) και [Dogfight Over the Trenches](#) (αερομαχία πάνω από το χαρακώμα). Εδώ οι μαθητές θα έχουν μια εμπειρία προσομοίωσης κάνοντας εικονική περιήγηση στα χαρακώματα και θα μεταφέρουν σε έγγραφο word τα συμπεράσματά τους για την εσωτερική κατασκευή των χαρακωμάτων, την είσοδο, την πρώτη γραμμή πυρός αλλά και την εμπειρία τους από την παρακολούθηση μια εικονικής αερομαχίας πάνω από τα χαρακώματα. Τέλος, παρακολουθούν στο Youtube δύο τηλεοπτικές πολεμικές ανταποκρίσεις από Έλληνες δημοσιογράφους, σε πρόσφατες εστίες πολέμου (Σεράγεβο, Λιβύη): [Σαράγιεβο | Ο σκληρότερος χειμώνας της πολιορκίας \(1994\)](#) και [LIBYH ΡΕΠΟΡΤΑΖ 25-2-2011](#), για να παρατηρήσουν τη δομή, τη διάρκεια, το περιεχόμενο και τις συνθήκες ενός ζωντανού πολεμικού ρεπορτάζ από το πεδίο της μάχης.

2ο δώρο: Στο 2ο δώρο η ομάδα θα συντάξει σε έγγραφο word μια φανταστική συνέντευξη που θα πάρει από το λοχία Κωστούλα και άλλους συμπολεμιστές του στο χαρακώμα, καθώς και ένα άρθρο για τις συνθήκες ζωής στα χαρακώματα, το οποίο θα δημοσιευτεί στην εφημερίδα που εργάζονται.

Η συνέντευξη θα δραματοποιηθεί από τα μέλη της ομάδας και θα παρουσιαστεί σαν μονόπρακτο στο αντιπολεμικό μαθητικό φεστιβάλ. Κατά την παρουσίασή της στην εκδήλωση η συνέντευξη-μονόπρακτο θα βιντεοσκοπηθεί, ώστε στη συνέχεια να δημοσιευτεί σε μορφή ταινίας στο blog, μαζί με το άρθρο.

2η ομάδα: Ιστορικοί ερευνητές

1ο δώρο: Η ομάδα θα επισκεφτεί τις σελίδες [Mental Floss](#) και [World War I](#), όπου οι μαθητές θα συναντήσουν αφίσες της εποχής από διαφορετικές χώρες που συμμετείχαν στον πόλεμο. Καλούνται να αποκωδικοποιήσουν τα οπτικά μηνύματα και να ερμηνεύσουν συγκριτικά τις αναπαραστάσεις των αφισών, ώστε να καταλήξουν σε ιστορικά συμπεράσματα για τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε χώρας, τις διαφορές στη στρατιωτική δύναμη μεταξύ των κρατών, τους τρόπους και τις μορφές προπαγάνδας που ενυπάρχουν στα οπτικά μηνύματα. Θα επιλέξουν 15 αφίσες της προτίμησής τους και θα τις αποθηκεύσουν στον υπολογιστή τους.

Στη συνέχεια επισκέπτονται σελίδες: [World War I](#), [A World War I Photo Essay](#), [First World War](#) που περιέχουν συλλογές αυθεντικών φωτογραφιών από τον Α' Παγκόσμιο

πόλεμο και καλούνται να τις αντιπαραβάλλουν με τις προπαγανδιστικές αφίσες που έχουν ήδη συλλέξει, ώστε να καταγράψουν τα συμπεράσματα της σύγκρισης.

2ο δώρο: Η ομάδα θα επισκεφτεί τη σελίδα [ΕΥΠΛΟΙΑ](#), όπου θα έρθει σε επαφή με λογοτεχνικές και ιστορικές αφηγήσεις για τις συνθήκες ζωής στα χαρακώματα και την εξέγερση στις τάξεις του γαλλικού στρατού. Κατόπιν θα έχει μια εμπειρία προσομοίωσης από τη σελίδα [BBC - History - World Wars: Life in The Trenches Virtual Tour](#), την οποία θα αξιοποιήσει για να παρατηρήσει την τοπογραφία και την αρχιτεκτονική των χαρακωμάτων.

Κατόπιν οι μαθητές θα συλλέξουν φωτογραφικό υλικό από τη σελίδα με [παράξενα όπλα Α' παγκοσμίου](#) και με βάση τους παραπάνω άξονες (αφίσα και προπαγάνδα vs φωτογραφία και πραγματικότητα, ζωή στα χαρακώματα, νέα όπλα στον Α' παγκόσμιο πόλεμο) θα δημιουργήσουν μία παρουσίαση (PowerPoint) που θα περιλαμβάνει οπτικό υλικό από τη συλλογή τους και κείμενο από τα συμπεράσματα που έχουν ήδη καταγράψει στο word. Η δουλειά τους θα παρουσιαστεί στο φεστιβάλ και θα δημοσιευτεί στο blog.

3η ομάδα: Καλλιτέχνες ενάντια στον πόλεμο

1ο δώρο: Η ομάδα θα επισκεφτεί τη σελίδα [anti-war.us](#) για να συλλέξει από το μενού gallery 10 αντιπολεμικές αφίσες, αυτή τη φορά από τη σύγχρονη ιστορία, και να σχολιάσει στο word τρεις από αυτές ως προς το θέμα και το περιεχόμενο των κειμένων τους, καθώς και τη σελίδα [Ψηφιακό Σχολείο](#), όπου θα έρθει σε επαφή με πίνακες ζωγραφικής που αναφέρονται στον Α' παγκόσμιο για να επιλέξει μέχρι και 7 πίνακες της αρεσκείας της. Ταυτόχρονα καλείται να σχολιάσει κρατώντας σημειώσεις στο word, τους πίνακες του Ότο Ντιξ, του Πωλ Νας και του Νέβινσον. Οι μαθητές θα συγκρίνουν τα παραπάνω έργα ως προς τα θέματα και την τεχνοτροπία και θα επιλέξουν τον πίνακα που τους συγκίνησε περισσότερο αιτιολογώντας την επιλογή τους σε έγγραφο word.

Στη συνέχεια θα επισκεφτούν τη σελίδα [7η τέχνη](#) για να παρακολουθήσουν και να «κατεβάσουν» τριλεπτο απόσπασμα της ταινίας *Στο Δυτικό Μέτωπο* (1929) του Georg Wilhelm Pabst. Θα κρατήσουν στο word σημειώσεις για τη σκηνή, θα μελετήσουν τα σχόλια των επισκεπτών της σελίδας και θα προβληματιστούν για τα αίτια της απαγόρευσης της ταινίας από το ναζιστικό καθεστώς καταγράφοντας τα συμπεράσματά τους σε έγγραφο word. Ακολουθεί επίσκεψη στη σελίδα [Laternative](#) για να παρακολουθήσουν και να αποθηκεύσουν το τριλεπτο απόσπασμα της ταινίας *Ουδέν νεώτερον από το δυτικό μέτωπο* (1930), που είναι βασισμένη στο ομώνυμο έργο του Ρεμάρκ, καθώς και άλλες δύο σκηνές της ίδιας ταινίας που θα τις βρουν στο youtube, ακολουθώντας τις εξής παραπομπές που υπάρχουν στο τέλος του κειμένου που συνοδεύει την ταινία: [Ουδέν νεώτερον από το δυτικό μέτωπο \(1930\) I](#) και [Ουδέν νεώτερον από το δυτικό μέτωπο \(1930\) II](#). Εδώ καλούνται να σχολιάσουν σε κείμενο στο word το αντιπολεμικό μήνυμα με το οποίο τελειώνει η ταινία. Κατόπιν θα επισκεφθούν τη σελίδα [Ουδέν νεώτερον από το δυτικό μέτωπο του Paul Baumer \(1979\)](#) για να παρακολουθήσουν και να αποθηκεύσουν το τελευταίο δίλεπτο της ταινίας «Ουδέν νεώτερον από το δυτικό μέτωπο» του Paul Baumer (1979) που βασίζεται επίσης στο ομώνυμο βιβλίο του Ε.Μ. Ρεμάρκ. Θα κρατήσουν σημειώσεις για τη σκηνή και θα εντοπίσουν την ομοιότητά της ως προς την αντίδραση του ήρωά της σε σύγκριση με την αντίδραση του Κωστούλα στη *Μυστική Παπαρούνα*, μόλις ανακάλυψε το λουλούδι. Τέλος, θα συγκρίνουν τα αποσπάσματα των τριών ταινιών

μεταξύ τους, ως προς τα εκφραστικά μέσα και το ύφος που επιλέγουν οι σκηνοθέτες για να μεταδώσουν το αντιπολεμικό μήνυμα σε κάθε μια από αυτές.

2^ο δώρο: οι μαθητές επισκέπτονται τη διεύθυνση: [Οι ποιητές που αγάπησα...](#) όπου θα βρουν αντιπολεμικά τραγούδια από το δίσκο «Τα Αντιπολεμικά» σε ποίηση Δ. Χριστοδούλου, μουσική Λίνου Κόκκοτου και ερμηνεία Νίκου Ξυλούρη και θα αποθηκεύσουν 4 τραγούδια της επιλογής τους. Στη συνέχεια, επισκέπτονται την ιστοσελίδα [ΣΤΙΧΟΙ](#), για να αποθηκεύσουν τους στίχους του Διονύση Καψάλη με τίτλο «Ουδέν νεώτερον» του 2008, μελοποιημένους από το Δ. Παπαδημητρίου σε ερμηνεία της Φωτεινής Δάρα.

Αφού συγκεντρώσουν το υλικό (και από το προηγούμενο στάδιο), θα δημιουργήσουν ένα δεκάλεπτο βίντεο στο οποίο θα ενσωματώσουν το αντιπολεμικό κινηματογραφικό και φωτογραφικό υλικό που έχουν συλλέξει και θα το επενδύσουν μουσικά. Στην παρουσίαση των κινηματογραφικών ταινιών θα ακούγονται ηχογραφημένα τα κείμενα που έγραψαν, τα οποία έχουν ενσωματώσει στην ταινία ως αφήγηση, ενώ στην παρουσίαση των αφισών, των φωτογραφιών και των ζωγραφικών έργων θα χρησιμοποιήσουν υπότιτλους που θα αντλήσουν από τη μελοποιημένη αντιπολεμική ποίηση. Η δουλειά τους θα παρουσιαστεί στο μαθητικό αντιπολεμικό φεστιβάλ, και θα αναρτηθεί στο blog «Οι έφηβοι λένε όχι στον πόλεμο».

4η ομάδα: Φιλαναγνώστες-φιλόλογοι- συγγραφείς

1ο δώρο: Οι μαθητές επισκέπτονται τη σελίδα [Στράτης Μυριβήλης](#) για να μελετήσουν αποσπάσματα του έργου *Η Ζωή εν τάφω* εστιάζοντας στο θέμα της απαγόρευσης της κυκλοφορίας του από το μεταξικό καθεστώς και στο απόσπασμα από την αποχαιρετιστήρια συνάντηση του Κωστούλα με την αγαπημένη του, πριν φύγει για το μέτωπο. Κατόπιν, επισκέπτονται τη σελίδα [cityportal](#), που περιέχει δύο ενδεικτικά αποσπάσματα από το έργο του Ρεμάρκ και βιογραφικά στοιχεία για τον συγγραφέα, με ιδιαίτερη αναφορά στην απαγόρευση της κυκλοφορίας του έργου του από το ναζιστικό καθεστώς. Επίσης, τη σελίδα [Η δική μου ανάγνωση](#) της φιλόλογου Αγγελικής Σούλη, για να μελετήσουν το κείμενο με τίτλο «Λογοκρισία και αντιπολεμικό μυθιστόρημα» καθώς και τη σελίδα [Σπουδαστήριο Νέου Ελληνισμού](#) όπου θα βρουν λεξικό παραθεμάτων και αφορισμών του Σ. Μυριβήλη, με στόχο να γνωρίσουν κι άλλες πτυχές της προσωπικότητας του συγγραφέα. Οι μαθητές της ομάδας καλούνται να εντοπίσουν τις ομοιότητες ή διαφορές ανάμεσα στους ήρωες των δύο μυθιστορημάτων, να διερευνήσουν το πλαίσιο και τις συνθήκες (πραγματικότητα της εποχής) που οδήγησαν τους δύο συγγραφείς στη λογοτεχνική συγγραφή, τα κοινά βιώματα και τις ομοιότητες στην προσωπικότητα των δύο συγγραφέων, με σκοπό να διαπιστώσουν τη σχέση ανάμεσα στο προσωπικό βίωμα και τη λογοτεχνία, όταν το πρώτο μετουσιώνεται σε τέχνη. Τέλος, θα προβληματιστούν για το φαινόμενο της λογοκρισίας των δύο έργων, από το ναζιστικό καθεστώς στη Γερμανία και τη μεταξική δικτατορία στην Ελλάδα αντίστοιχα. Τα συμπεράσματα της έρευνάς τους θα τα καταγράψουν σε έγγραφο του word.

2ο δώρο: Οι μαθητές επισκέπτονται τη σελίδα [Ματιά](#) και μελετούν την κριτική του φιλαναγνώστη Νεκτάριου Παπασπύρου για το μυθιστόρημα του Ρεμάρκ «Ουδέν νεότερον από το Δυτικόν Μέτωπο», ακολουθώντας το ιστολόγιο [Η δική μου ανάγνωση](#), για να μελετήσουν το κείμενο της φιλόλογου Αγγελικής Σούλη, καθώς και την βιβλιοπαρουσίαση - κριτική για το ίδιο μυθιστόρημα. Στη συνέχεια επισκέπτονται τα ιστολόγια [goodreads](#) και [Λογοτεχνικά](#), για να μελετήσουν σχόλια-κριτικές αναγνωστών που διάβασαν το μυθιστόρημα *Η Ζωή εν τάφω*. Εδώ θα

προβληματιστούν για την επίδραση που ασκούν στην εποχή μας τα έργα των συγγραφέων, θα συγκρίνουν τις αναγνωστικές αντιδράσεις και θα προσπαθήσουν να εντοπίσουν και να εξηγήσουν ομοιότητες ή διαφορές στην αναγνωστική πρόσληψη των έργων. Κρατούν σημειώσεις σε έγγραφο του word, για να δημιουργήσουν μια παρουσίαση (power point) στην οποία θα συμπεριλάβουν τα αποτελέσματα της δουλειάς τους ώστε να την παρουσιάσουν στο φεστιβάλ και να τη δημοσιεύσουν στο blog «Οι έφηβοι λένε όχι στον πόλεμο».

Στη συνέχεια επισκέπτονται τη σελίδα [ΕΥΠΛΟΙΑ](#) και μελετούν ενδεικτικά αποσπάσματα από τα έργα: *Ιδού του Φλοράν Φλες*, *Ουδέν νεώτερον από το δυτικό μέτωπο* του Έριχ Μαρία Ρεμάρκ και *Η οικογένεια Ζερνίμ* του Ερνστ Βίχερ και αμέσως μετά, τις παρακάτω σελίδες στις οποίες θα βρουν ενδεικτικά αποσπάσματα από το μυθιστόρημα *Η Ζωή Εν Τάφω* του Μυριβήλη: [Ψηφιακό Σχολείο](#), [Νίκος Σαραντάκος](#), [Τέχνες - Γράμματα - Πολιτισμός](#), [Στράτης Μυριβήλης](#)

Οι μαθητές τώρα καλούνται να μπουν στη θέση των συγγραφέων, κατόπιν να «μεταφέρουν» τους δημιουργούς στην εποχή μας και να φανταστούν ότι εκείνοι, οι παλαιότεροι συγγραφείς, γράφουν λογοτεχνία στην εποχή μας με συνεργασία, επικοινωνώντας μεταξύ τους μέσω του διαδικτύου. Θα προσπαθήσουν να συνθέσουν τις εμπειρίες των δημιουργών σε ένα νέο δικό τους πια, διήγημα χρησιμοποιώντας τα υλικά των συγγραφέων, διασταυρώνοντας τους ήρωες, επινοώντας δικές τους σκηνές, μεταβάλλοντας την ακολουθία των γεγονότων, αλλάζοντας την οπτική γωνία των αφηγητών. Οι μαθητές έχουν την ελευθερία να επινοήσουν διαφορετικές εκδοχές της εξέλιξης της ιστορίας τους και να δημιουργήσουν υπερσυνδέσεις, μέσω των οποίων θα μεταφέρουν τον αναγνώστη σε αυτές τις εναλλακτικές εκδοχές. Στο διήγημά τους μπορούν να προσθέσουν μουσική, εικόνες και βίντεο, αξιοποιώντας τις παρακάτω συνδέσεις: [7η Τέχνη](#), [anti-war.us](#) → gallery και [Anti-War Songs](#), όπου θα βρουν φωτογραφικό υλικό, αποσπάσματα ταινιών και σύγχρονα αντιπολεμικά τραγούδια αντίστοιχα.

Το διήγημά τους θα γραφτεί σε έγγραφο word, θα παρουσιαστεί στο φεστιβάλ με power point και ταυτόχρονη θεατρική ανάγνωση από μαθητές, ενώ θα δημοσιευτεί στο blog «Οι έφηβοι λένε όχι στον πόλεμο».

5η ομάδα: Ακτιβιστές για την ειρήνη

1ο δίωρο: Οι μαθητές θα μελετήσουν το άρθρο [Ο πλανήτης σε νευρική κρίση: Επτά εστίες φωτιάς απειλούν την ανθρωπότητα](#) και τη συνέντευξη του Κώστα Αλεξανδρόπουλου με τίτλο: [Ευρώπη-Αραβικός κόσμος: μια νέα εποχή](#) και θα εξετάσουν σε ποιες περιοχές του πλανήτη παρατηρούνται σήμερα εστίες πολέμου, αξιολογώντας κατά πόσο απειλείται στις μέρες μας η παγκόσμια ειρήνη. Κρατούν σημειώσεις σε έγγραφο του word. Στη συνέχεια επισκέπτονται τη σελίδα [Wikipedia](#) στην οποία θα βρουν αναφορές για το Παγκόσμιο Συμβούλιο Ειρήνης και τη σελίδα της [Ελληνικής Επιτροπής για τη Διεθνή Ύφεση και Ειρήνη](#), όπου θα μελετήσουν την ιστορία του κινήματος ειρήνης στη χώρα μας καταγράφοντας τους σημαντικότερους σταθμούς στην εξέλιξή του σε έγγραφο του word.

Ακολουθεί επίσκεψη στη σελίδα [onalert](#) (ΦΩΤΟ: Η ζωή ενός Γερμανού στρατιώτη στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο). Εδώ θα βρουν σπάνιες φωτογραφίες που δείχνουν το ταξίδι του στρατιώτη Βάλτερ Κέσλερ, ένα ταξίδι που αρχίζει με χαμόγελα και σιγά σιγά ξετυλίγεται για να δείξει την σκληρή πραγματικότητα του πολέμου. Στη σελίδα [Αντιπολεμικό Μουσείο](#), θα βρουν ένα εικονικό αντιπολεμικό μουσείο με αφίσες, πίνακες ζωγραφικής, κολάζ. Από εδώ θα αποθηκεύουν όσες φωτογραφίες τους

θυμίζουν σκηνές και εικόνες από το απόσπασμα *Μυστική Παπαρούνα*. Κάτω από αυτές θα τοποθετήσουν αφηγηματικούς υπότιτλους, εμπνευσμένους από τον ήρωα του Μυριβήλη στη *Μυστική Παπαρούνα*, ενώ αποθηκεύουν τρεις αφίσες της προτίμησής τους.

2ο δώρο: Οι μαθητές επισκέπτονται τη σελίδα [Live Leak](#) για να παρακολουθήσουν ένα σπάνιο κινηματογραφικό ντουκουμέντο για τον Α' Παγκόσμιο πόλεμο, καθώς και βίντεο στο youtube με [Αποκαλύψεις Στρατιωτών για τον Πόλεμο στο Ιράκ](#). Επιλέγουν αποσπάσματα από τα δύο βίντεο τα οποία επεξεργάζονται στο moniemaker και συνθέτουν ένα σύντομο δικό τους βίντεο στο οποίο, με τη μέθοδο της αναλογίας, θα παρουσιάζουν παράλληλα, στοιχεία και δεδομένα από τον Α' παγκόσμιο πόλεμο και στοιχεία από την αφήγηση του στρατιώτη για τον πόλεμο στο Ιράκ, έτσι ώστε να αναδειχθούν οι διαφορές ή οι ομοιότητες του πολεμικού φαινομένου, ανεξάρτητα από την εποχή.

Τέλος, αξιοποιούν όλο το υλικό τους (και αυτό από το προηγούμενο δώρο) για να δημιουργήσουν: μία αντιπολεμική αφίσα που θα προπαγανδίζει την αντιπολεμική εκδήλωση του σχολείου στην τοπική κοινωνία, μια παρουσίαση power point που θα προβληθεί στη διάρκεια της εκδήλωσης και θα συνθέτει όλα τα στάδια των δραστηριοτήτων της ομάδας (αφίσες με υπότιτλους, πίνακες ζωγραφικής, κολάζ, κείμενο με τους σημαντικούς σταθμούς του κινήματος ειρήνης). Στην παρουσίασή τους θα ενσωματώνουν και το βίντεο που δημιούργησαν παραπάνω. Τέλος, αξιοποιώντας το υλικό της έρευνάς τους θα δημιουργήσουν μία ανακοίνωση-πρόσκληση δικής τους έμπνευσης, που θα την απευθύνουν στις μαθητικές κοινότητες της περιοχής και στους άλλους τοπικούς φορείς, αξιοποιώντας το e-mail, το facebook, στο οποίο θα δημιουργήσουν ομάδα δημοσιεύσεων, ειδικά για αυτό το σκοπό (το φεστιβάλ), αλλά και διάφορα ιστολόγια της τοπικής κοινωνίας. Οι εργασίες της ομάδας θα δημοσιευτούν ταυτόχρονα στο blog της τάξης «Οι έφηβοι λένε όχι στον πόλεμο».

Γ' ΦΑΣΗ: 6η ώρα (συνάντηση στην ολομέλεια για αξιολόγηση και συντονισμό)

Οι ομάδες συνέρχονται σε ολομέλεια και ανακοινώνουν τα αποτελέσματα των εργασιών τους. Ανταλλάσσουν μεταξύ τους απόψεις για την εμπειρία τους, αξιολογούν τη διαδικασία και σε συνεργασία με τον εκπαιδευτικό προχωρούν στη φάση του συντονισμού για την οργάνωση της εκδήλωσης. Από αυτό το σημείο και μετά, οι μαθητές θα χρειαστεί να συναντηθούν κάποιες φορές εκτός σχολικού προγράμματος, για να ασχοληθούν με διάφορα πρακτικά θέματα της εκδήλωσης, σε συνεργασία με το Σύλλογο Διδασκόντων και το Διευθυντή της σχολικής μονάδας.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η αξιολόγηση των εργασιών των ομάδων πραγματοποιείται κατά τη διάρκεια των διαδοχικών φάσεων και έχει διαμορφωτικό χαρακτήρα. Στην τελική φάση (Γ' Φάση) οι μαθητές αξιολογούν τη διαδικασία με τα κριτήρια που τους είχαν ανακοινωθεί στην 1η φάση. Τα κριτήρια αξιολογούν κυρίως:

- Τον τρόπο συνεργασίας και το βαθμό επικοινωνίας των μελών της ομάδας
- Το βαθμό πνευματικής και συναισθηματικής απόλαυσης των μαθητών από τη διαδικασία
- Το βαθμό δυσκολίας στην αξιοποίηση των τεχνολογιών
- Το βαθμό ανταπόκρισης στους γνωστικούς στόχους

Πρέπει να σημειωθεί πως σημαντικό κριτήριο για την αξιολόγηση θα αποτελέσει η ανταπόκριση του κοινού στην παρουσίαση των μαθητών, κατά την παρουσίαση της σχολικής εκδήλωσης.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

- Διαδίκτυο
- Ιστολόγιο (blog)
- facebook
- email
- Πρόγραμμα δημιουργίας και επεξεργασίας βίντεο (movie maker, premier)
- Πρόγραμμα παρουσίασης (power point)
- Πρόγραμμα επεξεργασίας κειμένου (word)
- Λογισμικά επεξεργασίας εικόνας (Picasa), αφίσας (Poster Designer) και ήχου (Audacity)
- Κάμερα

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ

Σκοπός της παρούσας εργασίας αποτελεί η ανάδειξη της δυνατότητας που παρέχουν οι ΤΠΕ στο σχολείο για καλλιέργεια πολλών ειδών γραμματισμού σε μια ιδιαίτερα απαιτητική εποχή. Το ζητούμενο για το σύγχρονο σχολείο είναι η κατάκτηση εκ μέρους των μαθητών διαφόρων μορφών γραμματισμού, ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν με επιτυχία στα νέα, και συνεχώς αναμορφούμενα, κοινωνικά και πολιτισμικά δεδομένα (Χατζησαββίδης, 2003). Βασική επιδίωξη ήταν να αποδειχθεί πως η δημιουργική αξιοποίηση των τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών μπορεί να συμβάλει στην ανάπτυξη εκπαιδευτικών δράσεων που ξεπερνούν τα στενά όρια του τυπικού γραμματισμού και ταυτόχρονα διευρύνουν τις άτυπες μορφές σχολικού γραμματισμού σε μια γόνιμη εμπλοκή του συνόλου σχεδόν της ενδοσχολικής κοινότητας, με ορίζοντα την ευρύτερη κοινωνία. Εναλλακτικά, το παρόν σενάριο μπορεί να υλοποιηθεί με την εμπλοκή και συνεργασία εκπαιδευτικών που διδάσκουν διαφορετικά αντικείμενα στο ίδιο σχολείο, ή ακόμη και με τη συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών όμορων σχολείων της ίδιας περιοχής, χωρίς περιορισμούς στο χρονικό διάστημα και με τελικό σκοπό την πραγματοποίηση ενός αντιπολεμικού φεστιβάλ από πολλά και διαφορετικά σχολεία της περιοχής. Τέλος, η θεματική του σεναρίου-φεστιβάλ είναι δυνατό να επεκταθεί σε διάφορα θεματικά πεδία και να παρουσιάζει ποικιλία, πάντα σε σχέση με τους κυρίαρχους προβληματισμούς και τις ανησυχίες των μαθητών.

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Ακριτίδου, Μ. (2010). *Οι ΤΠΕ στο μάθημα της Λογοτεχνίας*. Επιμορφωτικό Υλικό για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών στα ΚΣΕ, Τεύχος 3, Πάτρα: ΙΤΥ σελ. 125-129.

Αποστολίδου Β. (2010). *Οι ΤΠΕ στο μάθημα της Λογοτεχνίας*. Επιμορφωτικό Υλικό για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών στα ΚΣΕ, Τεύχος 3, Πάτρα: ΙΤΥ σελ. 142-143.

Βυγκότσκι, Λ. (1993). *Σκέψη και γλώσσα*, μτφρ. Α. Ρόδη, Αθήνα: εκδ. Γνώση.

Βυγκότσκι, Λ. (1998). *Ο νους στην κοινωνία*, μτφρ. Α. Μπίμπου, Αθήνα: εκδ. Gutenberg.

Βυγκότσκι, Λ., Λεόντιεφ, Α. & Ελκόνιν, Ντ. (2003). *Η σοβιετική ψυχολογία για την ανάπτυξη του παιδιού*, μτφρ. Ε. Βαγενάς, Αθήνα: εκδ. Σύγχρονη Εποχή.

ΙΤΥ, (2010). Επιμορφωτικό υλικό για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών – Τεύχος 3, Πάτρα.

Κολιάδης, Ε. (1997). *Θεωρίες Μάθησης και Εκπαιδευτική Πράξη*. Αθήνα: Αυτοέκδοση.

Κουτσογιάννης, Δ. (2010). ΤΠΕ και γραμματισμός. *Επιμορφωτικό Υλικό για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών στα ΚΣΕ*, Τεύχος 3, Πάτρα: ΙΤΥ σσ. 29-68.

Λαφατζή, Ι. (2005). *Νέες Τεχνολογίες στην εκπαίδευση*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Αφοι Κυριακίδη.

Ματσαγγούρας, Η. (1997). *Στρατηγικές διδασκαλίας*. Από την πληροφόρηση στην κριτική σκέψη. Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.

Ματσαγγούρας, Η. (2001). *Στρατηγικές Διδασκαλίας. Η κριτική σκέψη στη Διδακτική Πράξη*. Αθήνα: εκδ. Gutenberg.

Ματσαγγούρας, Η. (2002 α). *Ευέλικτη Ζώνη Διαθεματικών Προσεγγίσεων: Μια εκπαιδευτική καινοτομία που αλλάζει το σχολείο*. Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων, Νο 6, σελ. 15-30, Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Ματσαγγούρας, Η. (2002 β). *Διεπιστημονικότητα, διαθεματικότητα και ενιαιοποίηση στα νέα Προγράμματα Σπουδών: Τρόπος οργάνωσης της σχολικής γνώσης*. Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων, Νο 7, σελ. 19-36, Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Χατζησαββίδης, Σ. (2003). *Πολυγραμματισμοί και διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας*, http://users.auth.gr/~sofronis/dimos_articles_pg05.html (τελευταία πρόσβαση: 9/1/2014).